

Заплаткіна Н. В. Інклюзивна освіта дошкільників: використання методів сенсорної реабілітації / Н. В. Заплаткіна // Формування культури здоров'я дітей різного віку з особливими потребами : Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Лисичанськ, 20 лютого 2014 р.). – Лисичанськ: ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». – Лисичанськ : ООО «КИТ – Л». – С. – 38–40.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ДОШКІЛЬНИКІВ: ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ СЕНСОРНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Заплаткіна Н. В.

ВП «Лисичанський педагогічний коледж

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

м. Лисичанськ

У статті висвітлено використання методів сенсорної реабілітації в інклюзивній освіті дошкільників; висвітлено поняття інклюзивної освіти та поняття сенсорної кімнати.

Ключові слова : сенсорна реабілітація, інклюзивна освіта, методи, сенсорна кімната

Визнання Україною Конвенції ООН «Про права дитини» та Всесвітньої декларації про забезпечення виживання, захист і розвиток дітей посилює увагу до проблем дошкільників, які мають ті чи інші відхилення в розвитку, зумовило необхідність розробки цілеспрямованих дій держави для створення найсприятливіших умов для забезпечення їхньої самоактуалізації, активної участі в системі сучасних суспільних відносин. Інтегрування дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітній простір України як один із напрямів гуманізації системи освіти відповідає пріоритетам державної політики та полягає в особистісній орієнтації освіти, створення рівних можливостей для дітей в здобутті якісної освіти, забезпеченні варіативності здобуття базової або

повної загальної середньої освіти відповідно до здібностей та індивідуальних можливостей тощо.

Світова статистика констатує тенденцію збільшення народжуваності дітей з порушеннями психофізичного розвитку. На жаль, Україна не є винятком із цього процесу, Дані Центральної психолого-медико-педагогічної консультації (ПМПК) свідчать про невпинне зростання кількості дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. На сьогодні в Україні таких осіб близько 12 % від загальної кількості дітей віком до 18 років.

Навчання, виховання, корекційно-реабілітаційна допомога таким дітям забезпечуються, системою спеціальної освіти (спеціальні заклади, спеціальні групи в дитячих садках і загальноосвітніх навчальних закладах, навчально-реабілітаційні центри тощо).

Альтернативою для родини, яка не дає згоди на перебування дитини в інтернатному закладі, стає індивідуальне навчання. Проте часто під час індивідуальної форми навчання дитина опиняється в умовах ще більшої соціальної ізоляції. Істотним недоліком індивідуального навчання є й те, що діти не одержують необхідної корекційної допомоги, у кращому випадку здійснюється лише медична; крім того, нехтується така важлива умова психічного розвитку, як міжособистісна взаємодія з однолітками.

Останніми роками все більше батьків дітей з особливими потребами обирають для своїх дітей інші форми здобування освіти, зокрема інклюзивне навчання в умовах загальноосвітнього навчального закладу.

Інклюзивна освіта — це система освітніх послуг, що базується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання, що передбачає навчання в умовах загальноосвітнього закладу [2].

Інклюзивне навчання передбачає створення освітнього середовища, яке відповідає потребам і можливостям кожної дитини незалежної від особливостей її психофізичного розвитку.

Інклюзивне навчання в ДНЗ повинно базуватися на корекційно-розвивальній

та реабілітаційній роботі з використанням новітніх досягнень у галузі корекційної педагогіки, спеціальної психології, соціальної педагогіки, медицини та практики.

Реабілітаційна педагогіка-система педагогічних, медико-психологічних, соціальних заходів, спрямованих на відновлення, корекцію або компенсацію порушень психофізіологічних функцій, станів, особистісного та соціального статусу хворих дітей, а також тих, хто переніс хворобу, отримав психічну травму внаслідок різких змін соціальних обставин, умов життя[3].

Реабілітація має в своєму арсеналі безліч методик. Одним із методів сенсорної реабілітації є сенсорна кімната, яка повинна стати складовою інклюзивного середовища кожного дошкільного навчального закладу, який відвідують діти з особливими потребами.

Сенсорна кімната (кімната психологічного розвантаження, кімната релаксації, кімната «Снузлин», мультисенсорна кімната) являє собою приміщення, обладнане за стандартним або індивідуальними проектами, де дитина чи дорослий, перебуваючи в безпечній, комфортній атмосфері, самостійно або за допомогою фахівця вивчає навколишнє середовище. Сенсорна кімната - це створений особливим способом простір, де все дзюрчить, звучить, переливається, манить, розслабляє і заспокоює. Лежачи в сухому басейні або повністю розслабившись на кріслі «Трансформер» в атмосфері чистого повітря, вдихаючи ароматами лікувальних трав, слухаючи приємну музику, дитина опиняється немов у казці.

Численними клінічними дослідженнями встановлено, що при одночасній синхронній і зоровій, слуховій і вібротактильній стимуляції на фоні спеціально підібраних музичних творів досягається ефект швидкого заспокоєння, м'язової і розумової релаксації; дитина звільняється від психоемоційної напруги, відновлює душевну рівновагу[1].

Кожна сенсорна кімната-це оточення, яке складається з безлічі різного роду стимуляторів. До них відносяться проектори спеціальних ефектів, світлові трубки, фіброоптичні волокна, мерехтливі басейни, генератори запахів, спеціальна музика, водяні вібророзвукові ліжка, різні світлові, звукові і тактильні

настінні панелі тощо.

Для роботи в сенсорній кімнаті можна використовувати методики світло-, звуко- і ароматерапії для впливу на стан дитини через відповідні, органи чуття із застосуванням різних релаксаційних вправ.

Час сеансів в сенсорній кімнаті 10 - 20 хвилин. Для збудливих дітей тривалість сеансу повинна бути скорочена.

Форма проведення занять залежить від індивідуальності дитини і творчого підходу педагога-психолога. Заняття можуть проводитися у формі гри підгрупами по 2-4 дитини або індивідуально, якщо необхідно досягти релаксаційного ефекту.

Протипоказаннями для проведення сеансів в сенсорній кімнаті є глибока розумова відсталість, інфекційні захворювання. Частковими протипоказаннями є наявність у пацієнта частих епілептичних нападів, у даному випадку використовуються тільки релаксаційні прийоми. При роботі з дітьми, які мають неврологічні порушення, необхідно враховувати спеціальні рекомендації невропатолога.

Отже, добра атмосфера казки, ніжні звуки музики, таємничість сенсорики - все це створює позитивний емоційний стан, заспокоює дитину, знімає напруження її м'язів, Допомагає найкраще адаптуватися в соціумі. Використання методів сенсорної реабілітації Дозволяє подолати сенсорну деривацію дитини і таким чином, покращити психофізичний стан особистості з відхиленнями в розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Браудо Т.Е.,** Кириченко Ю.А., Соловмва Е.А., Ряховская М.В. Проблема развития восприятия у детей **2. Колупаева А. А.** Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія/ А. А. Колупаева. — К,: Самміг-Книга, 2009. — 272 с. **3.Кравченко Г,Ю., Сіліна Г.О.** Інклюзивна освіта в ДНЗ. — Х.:Ранок, 2014.-176 с.